

# Keskkonnaobjekt LATI SAJANDAKS AASTAPÄEVAKS 2022. AASTAL



Foto autoris Ventspils Tūrisma informācijas centra foto arhīvs

Aasta: 10. jaanuar 2023

Skulptor: *Gleb Pantelejev*

Arhitekt: Andris Veidemanis

Tellijā: Ventspils linna Omavalitsus

Lāti rahvusvaluutale pühendatud keskkonnaobjekt loodi lati kasutuselevõtu sajandal aastapäeval – 2022. aastal Ventspils mēele, Liivi ordu lossi kõrvale, kust avaneb vaade Ventspils sadamale – paika, kus aastatel 1925-1926 oli osa Suurbritannia kuninglikus rahapajas vermitud mündidest mahalaaditud hõbedased kahelatiseid mündid, mis jõudsid seega esimest korda Lāti pinnale otse Ventspils.

Alumiiniumist valatud lati sajanda sūnnipēeva keskkonnaobjekt on kujundatud 1992. aasta 1-latise mūndi kujundusmotiivide jārgi, lābimōōduga 3 m, mitmekesiste siluettidega, mis muudavad intensiivselt konfiguratsiooni sōltuvalt vaatenurga valikust. Lati kujutis on loodud kolmemōōtmelises realistlikus stiilis.

#### Idee:

Lati kultuuriloolise tāhenduse sāilitamiseks avaliku kunstiteose nāol kuulutas Ventspils vald 2021. aastal vālja ideekonkursi, milles osalesid 22 projekte ja mille vōitis skulptori Gleb Pantelejevi ja arhitekti Andris Veidemanise tōō “Evolutsioon”. See tōlgendab ūhe-lati lōhe kujutisega mūnti, mis oli esimene mūndikujuline valuuta, mis lasti kāibele pārast Lāti riikliku iseseisvuse taastamist 1993. aastal. Lati kujutis sūmboliseerib taastatud riigi kūpsust ja valmisolekut, majanduslikku, poliitilist ja kultuurilist arenguks tulevikus, mis muutis vōimalikuks Lāti astumise Euroopa Liitu ja euro kasutuselevōtu. Keskkonnaobjekt kujutab dūnaamilisel kujul selle sūmboli vāljakujunemist, mis kaasnes Lāti riigi kasvamisega, ja oma missiooni tāitnud metsiku lōhe naasmist avavette.

**LATS – LĀTI VABARIIGI RAHVUSVALUUTA 1922 – 1940 JA 1993 – 2013 – 2013.**

#### Sissevaade lati ajalukku:

Lāti latt kui meie riigi selline rahvussūmbol kujunes vālja ja “elas” keerulisel ajal. Selle esimene eksistentsi etapp kestis veidi rohkem kui 18 aastat – see loodi 1922. aastal, oli iseseisva riigi maksevahendina kāibel kuni 1941. aasta kevadeni, elades seekord vaid veidi ūle iseseisva Lāti riigi olemasolu. 1993. aastal jõudsid taastatud rahvusvaluuta mūndid ja pangatāhed Lāti kodanike rahakotti. Ka rahvusvaluuta kāibe teine etapp ei olnud pikk – eurole ūleminek 2013. aastal tāhistas selle rahvussūmboli eksisteerimise lōppu...

📍 Ostas iela 25

